Neljapäev, 11. märts 2021

P9_TA(2021)0081

Geneetiliselt muundatud mais MZIR098 (SYNØØØ98-3)

Euroopa Parlamendi 11. märtsi 2021. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MZIR098 (SYN-ØØØ98-3) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (D070620/02 – 2021/2554(RSP))

(2021/C 474/07)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse komisjoni rakendusotsuse eelnõu, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MZIR098 (SYN-ØØØ98-3) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (D070620/02,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrust (EÜ) nr 1829/2003 geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kohta ([1]), eriti selle artikli 7 lõiget 3 ja artikli 19 lõiget 3,

— võttes arvesse komisjoni 3. aprilli 2013. aasta rakendusmäärust (EL) nr 503/2013, mis käsitleb loa taotlemist geneetiliselt muundatud toidule ja söödale Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1829/2003 kohaselt ning millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 641/2004 ja (EÜ) nr 1981/2006 ([2]),

— võttes arvesse määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklis 35 osutatud alalises toiduahela ja loomatervishoiu komitees 11. jaanuaril 2021 toimunud hääletust, mille tulemusel arvamust ei esitatud,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määruse (EL) nr 182/2011 (millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes) ([3]) artikleid 11 ja 13,

— võttes arvesse Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) 28. mail 2020. aastal vastu võetud ja 26. juunil 2020. aastal avaldatud arvamust ([4]),

— võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone, milles esitatakse geneetiliselt muundatud organismide (edaspidi „GMOd“) kasutamiseks lubade andmisele vastuväiteid ([5]),

---

([1]) ELT L 268, 18.10.2003, lk 1.
([2]) ELT L 157, 8.6.2013, lk 1.
([3]) ELT L 55, 28.2.2011, lk 13.
([4]) EFSA geneetiliselt muundatud organismide komisjoni teaduslik arvamus, mis käsitleb geneetiliselt muundatud maisi MZIR098 hindamist toiduks ja söödaks kasutamise puhul määruse (EÜ) nr 1829/2003 alusel (taotlus EFSA-GMO-DE-2017-142), *EFSA Journal* 2020; 18(6):6171, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.2903/j.efsa.2020.6171
([5]) Euroopa Parlament võttis oma kaheksandal ametiajal vastu 36 resolutsiooni, milles on esitatud GMOde lubamisele vastuväiteid. Peale selle on parlament oma üheksandal ametiajal vastu võtnud järgmised resolutsioonid:
— Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0028).
— Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud sojauba A2704-12 (ACS-GMØØ5-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0029).

— võttes arvesse kodukorra artikli 112 lõikeid 2 ja 3,

— võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni resolutsiooni ettepanekut,

---

— Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks, kolm või neli MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 ja DAS-40278-9 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0030).

— Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud puuvilla LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0054).

— Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 89788 (MON-89788-1) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0055);

— Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ja alakombinatsioone MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ning NK603 × DAS-40278-9 sisaldavaid, nendest koosnevaid või nendest valmistatud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0056).

— Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks, kolm, neli või viis Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 ja GA21 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0057).

— Euroopa Parlamendi 14. mai 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 87708 × MON 89788 × A5547-127 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0069).

— Euroopa Parlamendi 11. novembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks või kolm MON 87427, MON 89034, MIR162 ja NK603 ühekordset transformatsiooni, ja millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni rakendusotsus (EL) 2018/1111, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0291);

— Euroopa Parlamendi 11. novembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud sojauba SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0292).

— Euroopa Parlamendi 11. novembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks, kolm või neli MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 and NK603 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0293).

— Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0365).

— Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks või kolm MON 87427, MON 89034, MIR162 ja MON 87411 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0366).

— Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MIR604 (SYN-IR6Ø4-5) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0367).

— Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MON 88017 (MON-88Ø17-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0368).

— Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 (MON-89Ø34-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest toodetud toodete turulelaskmise luba vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0369).

Neljapäev, 11. märts 2021

A. arvestades, et 25. aprillil 2017 esitas Syngenta Crop Protection NV/SA (edaspidi „taotleja“) vastavalt määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklitele 5 ja 17 taotluse geneetiliselt muundatud maisi MZIR098 (edaspidi „geneetiliselt muundatud mais“) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toidu, toidu koostisosade ja sööda turule laskmiseks; arvestades, et taotlus hõlmas ka selliste toodete turule laskmist, mis sisaldavad geneetiliselt muundatud maisi või koosnevad sellest ning mida kasutatakse muul otstarbel kui toiduks või söödaks, kuid ei kasutata viljelemiseks;

B. arvestades, et EFSA võttis 28. mail 2020 vastu heakskiitva arvamuse, mis avaldati 26. juunil 2020;

C. arvestades, et geneetiliselt muundatud maisi on muundatud nii, et see annab vastupidavuse glufosinaati (nn täiendav herbitsiid) sisaldavate herbitsiidide suhtes ning toodab kahte insektitsiidset valku (Bt- ehk Cry-toksiini): eCry3.1Ab ja mCry3A, mis on toksilised teatavate mardikaliste vastsetele, kes toituvad maisist ([6]);

D. arvestades, et määruses (EÜ) nr 1829/2003 sedastatakse, et geneetiliselt muundatud toit ega sööt ei tohi avaldada kahjulikku mõju inimeste või loomade tervisele ega keskkonnale, ning nõutakse, et komisjon võtaks oma otsuse koostamisel arvesse kõiki liidu õigusaktide asjakohaseid sätteid ning teisi kõnealuse teemaga seotud õiguspäraseid tegureid;

E. arvestades, et rakendusmääruses (EL) nr 503/2013 nõutakse selle hindamist, kas eeldatavad põllumajandustavad mõjutavad uuritud näitajate tulemust; arvestades, et kõnealuse rakendusmääruse kohaselt on see eriti oluline herbitsiidiresistentsete taimede puhul; arvestades ka seda, et väliuuringuteks valitud eri kohad peavad kajastama erinevaid ilmastiku- ja põllumajandustingimusi, milles põllukultuuri kasvatatakse;

Puuduvad andmed geeniekspressiooni ja taime koostise kohta

F. arvestades, et geneetiliselt muundatud maisi koostise ja põllumajandusliku hindamise väliuuringud viidi läbi Ameerika Ühendriikides vaid kaheksas kohas, kuid mitte muudes asjakohastes maisi tootmise piirkondades, nagu Brasiilias, Argentinas, Paraguays ega Uruguays; arvestades, et saamaks andmeid asjakohaste ilmastikutingimuste kohta, milles taimi võib kasvatada, kasutati ainult ühe aasta (2013. aasta) andmeid; arvestades, et glufosinaati ei kasutatud täiendava herbitsiidina suurtes annustes, mida võiks umbrohu resistentsuse suurenemise kontekstis eeldada;

G. arvestades, et EFSA jättis nõudmata lisauuringud, nt kauem kui ühe hooaja kestvad ja muudes maisi tootmise piirkondades tehtavad väliuuringud; arvestades lisaks, et ei kogutud andmeid äärmuslikemate, näiteks kliimamuutustest põhjustatud keskkonnatingimuste kohta, kuigi on tõestatud, et keskkonnategurid võivad Bt-toksiinide ekspressiooni mõjutada ([7]);

Glufosinaadijääkide analüüsi puudumine

H. arvestades, et glufosinaat on klassifitseeritud kategooria 1B reproduktiivtoksiliseks aineks ning seetõttu kehtivad selle suhtes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1107/2009 ([8]) sätestatud piirkriteeriumid; arvestades, et glufosinaat oli liidus kasutamiseks heaks kiidetud ajavahemikuks, mis lõppes 31. juulil 2018 ([9]);

I. arvestades, et uuringud näitavad, et glufosinaat võib mikrobioomi tõsiselt mõjutada ([10]), mistõttu tuleks enne tervisemõju ja toiduohutuse kohta järelduste tegemist kõigepealt hinnata glufosinaadiga pihustatud toidu ja sööda poolt soolestikule avalduvate Bt-toksiinide pikaajalist toksilisust (segatoksilisust);

([6]) EFSA arvamus, lk 1.

([7]) Trtikova, M., Wikmark, O.G., Zemp, N., Widmer, A., Hilbeck, A., „Transgene expression and Bt protein content in transgenic Bt maize (MON810) under optimal and stressful environmental conditions“ (Transgeense ekspressiooni ja Bt-valgu sisaldus transgeenses Bt maisis (MON810) optimaalsetes ja stressirohketes keskkonnatingimustes), *Plos ONE*, 2015:10(4): e0123011, https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0123011

([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1).

([9]) https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=as.details&as_id=79

([10]) Vt nt https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0304389420301400?via%3Dihub

J. arvestades, et geneetiliselt muundatud taimedes leiduvate herbitsiidijääkide ja nende lagunemisproduktide ning Bt-toksiinidega koostoime hindamist ei loeta EFSA geneetiliselt muundatud organismide komisjoni (edaspidi „EFSA GMO-komisjon“) pädevusse kuuluvaks ning seetõttu seda GMOde loaandmismenetluse käigus ei tehta;

Bt-toksiinidega seotud lahendamata küsimused

K. arvestades, et ohutusuuringute läbiviimisel kasutati *Escherichia coli* (*E. coli*) toodetud valke eCry3.1Ab ja mCry3A, mitte geneetiliselt muundatud taime enda toodetud valke ([11]), mis tähendab, et toksilise mõju hindamine põhineb *E. coli* toodetud Bt-toksiinide eeldataval samaväärsusel taime toodetud Bt-toksiinidega; arvestades, et liikmesriigi pädeva asutuse arvates ei tohiks selleks, et võtta piisavalt arvesse sünergilist toimet, põhineda hindamised üksnes mikroobsetes süsteemides toodetud transgeensete Bt-toksiinidega tehtud katsetel ([12]);

L. arvestades, et toksikoloogilisi teste, mis on tehtud isoleeritud valkudega, ei saa pidada kuigi kaalukaks, sest geneetiliselt muundatud põllukultuurides, näiteks maisis, puuvillas ja sojaubades, leiduvad Bt-toksiinid on oma olemuselt isoleeritud Bt-toksiinidest toksilisemad; arvestades, et see on tingitud asjaolust, et taimekoes esinevad proteaasi inhibiitorid võivad Bt-toksiinide lagundamisega viivitades suurendada nende toksilisust; arvestades, et seda nähtust on tõendatud mitme teadusuuringuga, nende hulgas üks 30 aastat tagasi Monsanto kohta tehtud uuring, mis näitas, et isegi väga väike proteaasi inhibiitori sisaldus suurendas Bt-toksiinide toksilisust kuni 20 korda ([13]);

M. arvestades, et EFSA riskihinnangutes ei ole seda toimet kunagi arvesse võetud, kuigi see on asjakohane kõigi Bt-taimede puhul, mis on liitu impordiks või liidus kasvatamiseks heaks kiidetud; arvestades, et proteaasi inhibiitori ja Bt-toksiinide vastastikusest mõjust tuleneva suurema toksilisusega seotud riske inimestele ja loomadele, kes tarbivad Bt-toksiine sisaldavat toitu ja sööta, ei saa välistada;

N. arvestades, et mitmes uuringus on täheldatud, et kokkupuude Bt-toksiinidega on põhjustanud kõrvaltoimeid, mis võivad mõjutada immuunsüsteemi, ning et mõnel Bt-toksiinil võivad olla adjuvandi omadused ([14]), mis tähendab, et need võivad suurendada teiste valkude allergeensust, millega nad kokku puutuvad;

O. arvestades, et herbitsiidijääkide ja nende metaboliitide võimaliku koostoime hindamist Bt-toksiinidega ei peeta EFSA GMO-komisjoni pädevusse kuuluvaks ning seetõttu seda riskihindamise raames ei tehta; arvestades, et see on problemaatiline, sest glufosinaadi pihustamise jäägid häirivad teadaolevalt mikrobioomi ja see võib näiteks kombinatsioonis Bt-toksiinidega suurendada immuunvastust ([15]);

Bt-põllukultuurid: mõju sihtrühma mittekuuluvatele organismidele ja suurenenud resistentsus

P. arvestades, et vastupidiselt insektitsiidide kasutusele, mille korral toimub kokkupuude pihustamise ajal ja hiljem piiratud aja jooksul, viib geneetiliselt muundatud Bt-põllukultuuride kasutamine sihtrühma kuuluvate ja mittekuuluvate organismide pideva kokkupuuteni Bt-toksiinidega;

([11]) EFSA arvamus, lk 10.

([12]) Liikmesriikide märkused, mis on kättesaadavad EFSA küsimuste registri kaudu (viide: EFSA-Q-2017-00398): https://www.efsa.europa.eu/en/register-of-questions, lk 21.

([13]) MacIntosh, S.C., Kishore, G.M., Perlak, F.J., Marrone, P.G., Stone, T.B., Sims, S.R., Fuchs, R.L. „Potentiation of *Bacillus thuringiensis* insecticidal activity by serine protease inhibitors“ (*Bacillus thuringiensis*e insektitsiidse toime suurendamine seriin-proteaasi inhibiitorite poolt), *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 38, lk 1145–1152, https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051

([14]) Ülevaate saamiseks vt Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L., „An overview of the safety and biological effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in mammals“ (Ülevaade *Bacillus thuringiensis*e Cry-toksiinide mõju kohta imetajates), *Journal of Applied Toxicology*, mai 2016, 36(5), lk 630–648, https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252.

([15]) Parenti, M.D., Santoro, A., Del Rio, A., Franceschi, C., „Literature review in support of adjuvanticity/immunogenicity assessment of proteins“ (Valkude adjuvantsuse/immunogeensuse hindamist toetav kirjandusülevaade), *EFSA Supporting Publications*, jaanuar 2019, 16(1): 1551, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.2903/sp.efsa.2019.EN-1551

Q. arvestades, et eeldust, et Bt-toksiinidel on ainult ühe sihtmärgiga toimeviis, ei saa enam tõeseks pidada ja mõju sihtrühma mittekuuluvatele organismidele ei saa välistada ([16]); arvestades, et teadete kohaselt on järjest rohkem sihtrühma mittekuuluvaid organisme mitmel viisil mõjutatud; arvestades, et hiljutises ülevaates on välja toodud 39 eelretsenseeritud väljaannet, milles teatatakse Bt-toksiinide märkimisväärsest kahjulikust mõjust paljudele n-ö mõjuulatusest välja jäävatele liikidele ([17]);

R. arvestades, et Bt-kultuuride impordi tõttu võib hulk muid kui sihtrühma kuuluvaid organisme liidus Bt-toksiinidega kokku puutuda mahavalgumise, jäätmete ja sõnniku kaudu; arvestades, et riskihindamise käigus ei tuvastatud mõju muudele kui sihtrühma kuuluvatele organismidele;

S. arvestades, et riskihindamises ei võetud arvesse sihtrühma kahjurite resistentsuse teket Bt-toksiinide suhtes, mis viib tõenäoliselt keskkonnale vähem ohutute pestitsiidide või suuremate dooside ja arvukamate geneetiliselt muundatud põllukultuuride taotluste kasutamiseni viljelemisriigis; arvestades, et Ameerika Ühendriikide keskkonnakaitseamet kavatseb kõrvaldada järgmise kolme kuni viie aasta jooksul kasutuselt paljud Bt-maisi hübriidid ja mõned Bt-puuvilla sordid, kuna putukate resistentsus nende põllukultuuride suhtes on suurenenud ([18]);

T. arvestades, et kuigi Bt-põllukultuuride kasutamine viib väidetavalt väiksema insektitsiidide kasutuseni, jõuti hiljutises Ühendriikides avaldatud uuringus ([19]) järeldusele, et „mitmed analüüsid Bt-põllukultuuride mõju kohta pestitsiidide kasutamise harjumustele ei paista olevat arvestanud seemnete puhtimisega ning seetõttu võib Bt-põllukultuuridest tingitud insektitsiidide kasutuse vähenemine (eriti puhitud alal) olla ülehinnatud;

U. arvestades, et liit on Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) bioloogilise mitmekesisuse raamkonventsiooni osaline ning sellest nähtub selgelt, et nii eksport- kui ka importriikidel on bioloogilise mitmekesisusega seonduvad rahvusvahelised kohustused;

Liikmesriikide märkused

V. arvestades, et liikmesriigid esitasid kolmekuulise konsulteerimisperioodi jooksul EFSA-le palju kriitilisi märkusi ([20]); arvestades, et need kriitilised märkused hõlmavad seda, et välikatsetest saadud andmed ei ole piisavad, et teha kindlaks, et katsekohad on agronoomiliste tavade või abiootiliste (nt mullaniiskus ja viljakus) ja biootiliste tegurite (nt valitsev kahjuri- ja haigussurve ning umbrohuprofiilid) osas representatiivsed; et võrdlusanalüüsi ulatus on liiga kitsas, kuna selles ei ole arvesse võetud glufosinaadi kasutamist geneetiliselt muundatud maisi puhul; et seirekava ei ole piisav selleks, et käsitleda geneetiliselt muundatud maisi võimalikku keskkonnamõju; et taotleja poolt esitatud uuringud ei ole piisavad järeldamaks, et kokkupuude keskkonnaga ja seega mõju sihtrühma mittekuuluvatele organismidele on tühine, ning et lõpliku järeldust ei saa teha ilma viiteta kogu toidu või sööda pikaajalisele reproduktiiv- või arengumõjule;

Liidu rahvusvaheliste kohustuste täitmine

W. arvestades, et määruses (EÜ) nr 1829/2003 on sätestatud, et geneetiliselt muundatud toit ega sööt ei tohi avaldada kahjulikku mõju inimeste või loomade tervisele ega keskkonnale, ning on nõutud, et komisjon võtaks oma otsuse koostamisel arvesse kõiki liidu õigusaktide asjakohaseid sätteid ning teisi kõnealuse küsimusega seotud õiguspäraseid tegureid; arvestades, et need õiguspärased tegurid peaksid hõlmama liidu kohustusi, mis tulenevad ÜRO kestliku arengu

([16]) Vt näiteks Hilbeck, A., Otto, M. „Specificity and combinatorial effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in the context of GMO environmental risk assessment“ (*Bacillus thuringiensis*e Cry toksiinide spetsiifilisus ja koosmõjud geneetiliselt muundatud organismide riskihinnangus), *Frontiers in Environmental Science*, 2015, 3:71, https://doi.org/10.3389/fenvs.2015.00071.

([17]) Hilbeck, A., Defarge, N., Lebrecht, T., Bøhn, T., „Insecticidal Bt crops. EFSA's risk assessment approach for GM Bt plants fails by design“ (Insektitsiidsed Bt-põllukultuurid. EFSA riskihindamise lähenemine geneetiliselt muundatud Bt-taimedele on ülesehituslikust aspektist ebaõnnestunud), *RAGES*, 2020, lk 4, https://www.testbiotech.org/sites/default/files/RAGES_report-Insecticidal%20Bt%20plants.pdf.

([18]) https://www.dtnpf.com/agriculture/web/ag/crops/article/2020/09/29/epa-proposes-phasing-dozens-bt-corn

([19]) Douglas, M.R., Tooker, J.F. „Large-Scale Deployment of Seed Treatments Has Driven Rapid Increase in Use of Neonicotinoid Insecticides and Preemptive Pest Management in U.S. Field Crops“ (Seemnete puhtimise ulatuslik kasutuselevõtt on kiiresti suurendanud neonikotinoide sisaldavate putukamürkide ja ennetava kahjuritõrje kasutamist põllukultuuride kasvatamisel USAs), *Environmental Science and Technology*, 2015, 49, 8, lk 5088–5097, https://pubs.acs.org/doi/10.1021/es506141g.

([20]) Liikmesriikide märkused, mis on kättesaadavad EFSA küsimuste registri kaudu (viide: EFSA-Q-2017-00398): https://www.efsa.europa.eu/en/register-of-questions

eesmärkidest, Pariisi kliimakokkuleppest ja ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioonist;

X. arvestades, et õigusega toidule tegeleva ÜRO eriraportööri 2017. aasta aruandes leiti, et eelkõige arengumaades on ohtlikel pestitsiididel tervisele laastav mõju ([21]); arvestades, et ÜRO kestliku arengu eesmärgi 3.9 abil soovitakse 2030. aastaks oluliselt vähendada selliste surmade ja haiguste arvu, mille on põhjustanud ohtlikud kemikaalid ning õhu, vee ja pinnase reostus ja saastumine ([22]); arvestades, et geneetiliselt muundatud maisi impordi lubamine suurendaks nõudlust selle põllukultuuri järele, mida on töödeldud herbitsiidiga, mis on reproduktiivtoksiline ja mida ei ole enam lubatud liidus kasutada, suurendades seeläbi kolmandates riikides töötajate kokkupuudet asjaomase herbitsiidiga; arvestades, et töötajate suurema kokkupuute oht on eriti murettekitav herbitsiiditolerantsete geneetiliselt muundatud põllukultuuride puhul, kuna kasutatavate herbitsiidide kogused on seal suuremad;

Ebademokraatlik otsustusprotsess

Y. arvestades, et määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklis 35 osutatud alalises toiduahela ja loomatervishoiu komitees 11. jaanuaril 2021 toimunud hääletuse tulemusel arvamust ei esitatud, mis tähendab, et liikmesriikide kvalifitseeritud enamus loa andmist ei toetanud; arvestades, et 13 liikmesriiki (kes esindavad 35,52 % liidu elanikkonnast) hääletasid loa andmise vastu, samas kui ainult 10 liikmesriiki (kes esindavad 27,49 %) hääletasid loa andmise poolt; arvestades, et 4 liikmesriiki (37 %) hoidusid hääletamisest;

Z. arvestades, et komisjon mõistab, et on problemaatiline, et ta jätkab GMOdele loa andmise otsuste vastuvõtmist ilma liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamuseta, mis on tootelubade puhul üldiselt väga suur erand, kuid mis on geneetiliselt muundatud toidu ja sööda lubade puhul muutunud normiks;

AA. arvestades, et Euroopa Parlament võttis oma kaheksandal ametiajal vastu 36 resolutsiooni, milles väljendatakse vastuseisu toiduks ja söödaks mõeldud GMOde turule laskmisele (33 resolutsiooni) ning GMOde kasvatamisele liidus (kolm resolutsiooni); arvestades, et oma üheksandal ametiajal on Euroopa Parlament juba vastu võtnud 16 vastuväidet GMOde turule laskmise kohta; arvestades, et liikmesriikide kvalifitseeritud enamus ei pooldanud nende GMOde lubamist; arvestades, et põhjused, miks liikmesriigid lubade andmist ei toeta, on muu hulgas ettevaatusprintsiibi mittejärgimine lubade andmise menetluses ja teaduslikud kahtlused seoses riskihindamisega;

AB. arvestades, et kuigi komisjon ise tunnistab puudujääke demokraatlikus protsessis, liikmesriikide toetuse puudumist ja parlamendi vastuväiteid, jätkab ta siiski geneetiliselt muundatud organismidele lubade andmist;

AC. arvestades, et selleks, et komisjon saaks keelduda GMOdele loa andmisest, kui apellatsioonikomitees ([23]) ei ole saavutatud liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamust, ei ole vaja õigusakte muuta;

1. on seisukohal, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu ületab määruses (EÜ) nr 1829/2003 ette nähtud rakendamisvolitusi;

([21]) https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx

([22]) https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/

([23]) Määruse (EL) nr 182/2011 (artikli 6 lõike 3) kohaselt võib komisjon loa anda, kuid ei pea seda tegema, kui apellatsioonikomitees ei ole selle toetuseks saavutatud liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamust.

2. on seisukohal, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu on vastuolus liidu õigusega, sest sellega eiratakse määruse (EÜ) nr 1829/2003 eesmärki milleks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 178/2002 ([24]) sätestatud üldpõhimõtete kohaselt on luua alus inimeste elu ja tervise, loomade tervise ja heaolu ning keskkonna ja tarbijate huvide kindla kaitse tagamiseks seoses geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kasutamisega ning tagada samal ajal ka siseturu tõhus toimimine;

3. palub komisjonil oma rakendusotsuse eelnõu tagasi võtta;

4. väljendab heameelt asjaolu üle, et komisjon tunnistas lõpuks oma 11. septembri 2020. aasta kirjas parlamendiliikmetele, et GMOde lubamise otsuste tegemisel on vaja arvesse võtta kestlikkust ([25]); väljendab siiski sügavat pettumust asjaolu pärast, et komisjon on sellest ajast saadik jätkuvalt lubanud geneetiliselt muundatud organisme liitu importida, hoolimata Euroopa Parlamendi jätkuvast vastuseisust ja sellest, et enamik liikmesriike hääletab selle vastu;

5. kutsub komisjoni üles liikuma kestlikkuse kriteeriumide väljatöötamisel võimalikult kiiresti edasi, kaasates sellesse täiel määral Euroopa Parlamendi; palub, et komisjon annaks teada, kuidas ja millise aja jooksul seda tehakse;

6. kutsub komisjoni taas üles mitte lubama herbitsiiditolerantseid geneetiliselt muundatud põllukultuure enne, kui jääkidega seotud terviseriske on iga juhtumi puhul eraldi põhjalikult uuritud, kusjuures selleks tuleb täielikult hinnata geneetiliselt muundatud põllukultuuride täiendavate herbitsiididega pihustamise jääke, herbitsiidide lagunemisprodukte ja mis tahes kombineeritud mõju, sealhulgas geneetiliselt muundatud taime enda mõju;

7. kordab oma üleskutset komisjonile mitte anda toidu või söödana kasutamiseks importimise luba geneetiliselt muundatud taimedele, mis on muudetud tolerantseks mõne herbitsiidi toimeaine suhtes, mille kasutamine ei ole liidus lubatud;

8. kutsub EFSAt üles lõpuks tunnistama märkimisväärseid erinevusi algsete Bt-toksiinide ja geneetiliselt muundatud põllukultuuride sünteetilistes transgeenides leiduvate Bt-toksiinide vahel ning laiendama oma riskihindamist, et võtta täielikult arvesse kõiki Bt-toksiinide, geneetiliselt muundatud taimede ja nende osade, täiendavate herbitsiididega pritsimise jääkainete ning keskkonna vahelisi kokkpuuteid ja nende koosmõju, samuti mõju tervisele ja toiduohutusele;

9. kutsub EFSAt üles mitte enam aktsepteerima toksilisuse uuringuid, mis põhinevad isoleeritud valkudel, mis on tõenäoliselt struktuuri ja bioloogilise mõju poolest erinevad taime enda poolt toodetud valkudest, ja nõudma, et kõik katsed tehtaks geneetiliselt muundatud taime koega;

10. kutsub EFSAt üles tagama, et väliuuringute ja kasvuhoonete andmed hõlmaksid piisavalt laiaulatuslikke põllumajandus- ja keskkonnatingimusi, et hinnata kõikide stressitegurite mõju, mis on viljelemise ajal ootuspärased geeniekspressioonile ja taimede koostisele;

11. kutsub EFSAt üles tagama, et väliuuringute ja kasvuhoonete andmed hõlmaksid piisavalt laia valikut eri sorte, et hinnata erinevate geneetiliste taustade mõju geeniekspressioonile ja taime koostisele;

12. kutsub EFSAt üles nõudma andmeid geneetilistelt muundatud taimedest saadud toidu ja sööda tarbimise mõju kohta soolestiku mikrobioomile;

13. nõuab veel kord tungivalt, et komisjon võtaks arvesse liidu kohustusi, mis tulenevad sellistest rahvusvahelistest kokkulepetest nagu Pariisi kliimakokkulepe, ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioon ja ÜRO kestliku arengu eesmärgid;

([24]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1).

([25]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf

14. toonitab, et Euroopa Parlamendi poolt 17. detsembril 2020 vastu võetud muudatusettepanekutes ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 182/2011, ([26]) mis võeti parlamendis vastu nõukoguga peetavate läbirääkimiste alusena, märgitakse, et komisjon ei tohi anda GMOdele luba, kui liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamus ei ole selle poolt; nõuab, et komisjon järgiks seda seisukohta, ning kutsub nõukogu üles jätkama oma tööd ja võtma selle ettepaneku suhtes kiiremas korras vastu üldise lähenemisviisi;

15. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

([26]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0364.